

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2017. gada 9. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Maksātnespējas procedūras – Regula (EK) Nr. 1346/2000 – Tiesa, kurai ir piekritība – Maksātnespējas procedūras ietvaros celta prasība sakarā ar negodīgu konkurenci – Prasība, ko sabiedrība ar juridisko adresi citā dalībvalstī ceļ pret maksātnespējas procedūrai pakļautas sabiedrības vienas darbības nozares cesionāru – Ar maksātnespējas procedūru nesaistīta prasība vai prasība, kas izriet tieši no maksātnespējas procedūras un ir cieši saistīta ar to

Lieta C-641/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Cour de cassation* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 29. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 12. decembrī, tiesvedībā

Tünkers France,

Tünkers Maschinenbau GmbH

pret

Expert France.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), tiesneši K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un J. Regans [*E. Regan*],

ģenerāladvokāts J. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Tünkers Maschinenbau GmbH* un *Tünkers France* vārdā – *J.-J. Gattineau* un *C. Fattaccini*, advokāti,
- Francijas valdības vārdā – *D. Colas*, kā arī *E. de Moustier* un *E. Armoet*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *M. Heller* un *M. Wilderspin*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – franču.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2000. gada 29. maija Regulas (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām (OV 2000, L 160, 1. lpp.) 3. panta 1. punktu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Tünkers France* (turpmāk tekstā – “TF”), *Tünkers Maschinenbau GmbH* (turpmāk tekstā – “TM”) un *Expert France*, kurā *Expert France* cēla prasību pret TM un TF sakarā ar negodīgu konkurenci.

Atbilstošās tiesību normas

Regula Nr. 1346/2000

- 3 Regulas Nr. 1346/2000 preambulas 4., 6. un 7. apsvērumā ir noteikts:

“(4) Pareizas iekšējā tirgus darbības labad ir jāizvairās no personu stimulēšanas pārvietot aktīvus vai tiesvedību no vienas dalībvalsts uz citu nolūkā iegūt labvēlīgāku tiesisko statusu (labvēlīgākās tiesas piekritības izvēle).

[..]

(6) Saskaņā ar proporcionalitātes principu šajā regulā būtu jāaprobežojas tikai ar noteikumiem, kas regulē piekritību maksātnespējas procedūru sākšanai un nolēmumus, ko taisa, tieši pamatojoties uz maksātnespējas procedūrām, un kas ir cieši saistīti ar šādām procedūrām. Turklāt šajā regulā vajadzētu iekļaut noteikumus par šādu nolēmumu atzīšanu un piemērojamo tiesību aktu [piemērojamajām tiesībām], kas arī atbilst iepriekšminētajam principam.

(7) Maksātnespējas procedūras, kas saistītas ar maksātnespējīgo uzņēmumu vai juridisko personu likvidāciju, mierizligumi un līdzīgas procedūras ir izslēgtas no 1968. gada Briseles Konvencijas par piekritību un nolēmumu izpildi civillietās un komercietās jomās, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar konvencijām par pievienošanos minētajai konvencijai.”

- 4 Šīs regulas 3. panta 1. punkts ir izteikts šādā redakcijā:

“Tās dalībvalsts tiesas, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs, piekritībā ir sākt maksātnespējas procedūras. Sabiedrības vai juridiskas personas gadījumā juridisko adresi uzskata par galveno interešu centru, ja nav pierādījumu pretējam.”

Regula (EK) Nr. 44/2001

- 5 Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) preambulas 7. un 19. apsvērumā ir noteikts:

“(7) Šīs regulas darbības jomā jāietver galvenie civilie un komerciālie jautājumi, izņemot dažus skaidri noteiktus jautājumus.

[..]

(19) Būtu jānodrošina nepārtrauktība Briseles Konvencijas un šīs regulas starpā, un tālab būtu jānosaka pārejas noteikumi. Šī pati vajadzība attiecas uz Briseles Konvencijas interpretāciju Eiropas Kopienu tiesā, un 1971. gada protokols joprojām būtu jāpiemēro arī lietām, ko izskata tiesā, kad šī regula stājas spēkā.”

6 Regulas Nr. 44/2001 1. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Šo regulu piemēro civillietās un komercietās neatkarīgi no tiesas iestādes būtības. To, cita starpā, nepiemēro ieņēmumu, muitas vai ar administratīviem jautājumiem saistītās lietās.

2. Šī regula neattiecas uz:

- a) fizisko personu juridisko statusu vai juridisko rīcībspēju, īpašumtiesībām, ko rada laulību saites, testaments un mantošana;
- b) bankrotu, uzņēmējsabiedrību vai citu juridisko personu likvidācijas sakarā dotiem tiesas rīkojumiem, mierizlīgumiem vai tamlīdzīgām procedūrām;
- c) sociālo nodrošinājumu;
- d) šķirējtiesu.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 7 *Expert Maschinenbau GmbH*, Vācijā reģistrēta sabiedrība, ražoja iekārtas autobūves nozares vajadzībām, kuru izplatīšana Francijā bija uzticēta ekskluzīvi *Expert France*.
- 8 2006. gada 14. jūlijā *Amtsgericht Darmstadt* (Darmšates pirmās instances tiesa, Vācija) uzsāka *Expert Maschinenbau* maksātnespējas procedūru un iecēla maksātnespējas administratoru.
- 9 2006. gada 13. septembrī maksātnespējas administrators noslēdza ar *TM* pagaidu cesijas līgumu, ar kuru tai bija paredzēts pārņemt vienu *Expert Maschinenbau* darbības nozari. 2006. gada 22. septembrī maksātnespējas administrators minēto darbības nozari nodeva *Wetzel Fahrzeugbau GmbH*, kas ir Vācijā reģistrēta sabiedrība un *TM* meitasuzņēmums.
- 10 Ar 2006. gada 19. septembra, kā arī 2006. gada 24. un 27. oktobra vēstulēm *TM*, norādot, ka ir *Expert Maschinenbau* pārņēmēja, vērsās pie *Expert France* klientiem un aicināja tos turpmāk savus pasūtījumus adresēt tai.
- 11 Uzskatot šādu rīcību par negodīgu konkurenci, 2013. gada 25. februārī *Expert France* vērsās *tribunal de commerce de Paris* [Parīzes Komerclietu tiesa] (Francija), lūdzot saukt *TM* un *TF* pie atbildības par negodīgas konkurences darbību veikšanu.
- 12 *TM* un *TF* apstrīdēja lietas piekritību šai tiesai, balstoties uz Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 1. punktu, un uzskatīja, ka lieta ir piekritīga *Amtsgericht Darmstadt* (Darmšates pirmās instances tiesa), jo tā ir uzsākusi *Expert Maschinenbau* maksātnespējas procedūru.

- 13 *Tribunal de commerce de Paris* ar 2013. gada 8. novembra spriedumu noraidīja iebildi par piekritības neesamību, un *Cour d'appel de Paris* [Parīzes apelācijas tiesa] (Francija) ar 2014. gada 19. jūnija spriedumu to atstāja negrozītu. *TM* un *TF* par šo spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā. Tās uzskata, ka gadījumā, kad prasība saistībā ar negodīgu konkurenci izriet tieši no maksātnespējas procedūras, šādas prasības izskatīšana ir piekritīga tiesai, kura ir uzsākusi šo procedūru.
- 14 Šajā saistībā iesniedzējtiesai ir šaubas par tās tiesas, kura ir uzsākusi maksātnespējas procedūru, starptautiskās piekritības Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 1. punkta izpratnē apjomu, un iesniedzējtiesa it īpaši vēlas noskaidrot, vai pret maksātnespējīgas sabiedrības meitasuzņēmumu celtu prasību sakarā ar negodīgu konkurenci var uzskatīt par prasību, kas izriet tieši no maksātnespējas procedūras un kas ir cieši saistīta ar to.
- 15 Šādos apstākļos *Cour de cassation* [Kasācijas tiesa] (Francija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai Regulas [Nr. 1346/2000] 3. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka prasība par atbildību, kurā [vienas] darbības nozares, kas iegūta maksātnespējas procedūras ietvaros, cesionāram tiek pārmesta kļūdaina sevis pasniegšana par tādu, kurš nodrošina parādnieka ražoto preču ekskluzīvu izplatīšanu, ir vienīgi tās tiesas kompetencē, kura ir uzsākusi šo maksātnespējas procedūru?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 16 Atbildot uz prejudiciālo jautājumu, ir jānoskaidro, kāds ir piekritības apjoms tai tiesai, kura ir uzsākusi maksātnespējas procedūru Regulas 1346/2000 3. panta 1. punkta izpratnē, ņemot vērā, ka atbilstoši Regulas Nr. 44/2001 1. panta 2. punkta b) apakšpunktam to nepiemēro attiecībā uz “bankrotu, uzņēmējsabiedrību vai citu juridisko personu likvidācijas sakarā dotiem tiesas rīkojumiem, mierizlīgumiem vai tamlīdzīgām procedūrām”.
- 17 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, it īpaši pamatojoties uz 1968. gada 27. septembra Konvencijas par jurisdikciju un tiesas spriedumu izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.; turpmāk tekstā – “Briseles konvencija”), kuras teksts ir pārņemts Regulā Nr. 44/2001, izstrādes vēsturi, Tiesa ir nospriedusi, ka Regula [Nr. 44/2001] un Regula Nr. 1346/2000 ir jāinterpretē, novēršot jebkādu šajos tiesību aktos paredzēto tiesību normu dublēšanos un juridiskās nepilnības. Tādējādi prasības, kas saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu ir izslēgtas no tās piemērošanas jomas, ciktāl tās attiecas uz “bankrotu, uzņēmējsabiedrību vai citu juridisko personu likvidācijas sakarā dotiem tiesas rīkojumiem, mierizlīgumiem vai tamlīdzīgām procedūrām”, ietilpst Regulas Nr. 1346/2000 piemērošanas jomā. Attiecīgi prasības, kas netilpst Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 1. punkta piemērošanas jomā, ietilpst Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomā (spriedums, 2014. gada 4. septembris, *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 21. punkts).
- 18 Tiesa ir arī norādījusi, ka Savienības likumdevēja nodoms, kā it īpaši izriet no Regulas Nr. 44/2001 preambulas 7. apsvēruma, ir bijis izmantot plašu šīs regulas 1. panta 1. punktā norādītā jēdziena “civillietas un komercietas” izpratni un attiecīgi plašu šīs regulas piemērošanas jomu. Savukārt Regulas Nr. 1346/2000 piemērošanas joma saskaņā ar tās preambulas 6. apsvērumu nebūtu interpretējama plaši (spriedums, 2014. gada 4. septembris, *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 22. punkts).
- 19 Piemērojot šos principus, Tiesa ir spriedusi, ka no Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomas ir izslēgtas tikai tās prasības, kas izriet tieši no maksātnespējas procedūras un ir cieši saistītas ar to. Līdz ar to tikai šādas prasības ietilpst Regulas Nr. 1346/2000 piemērošanas jomā (spriedums, 2014. gada 4. septembris, *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 23. punkts).

- 20 Tieši šis pats kritērijs ir izmantots Regulas Nr. 1346/2000 preambulas 6. apsvērumā, nosakot regulas priekšmetu. Atbilstoši šim apsvērumam minētajai regulai būtu jāattiecas tikai uz normām, kas reglamentē piekritību attiecībā uz maksātspējas procedūru sākšanu un tādu nolēmumu pieņemšanu, ko “taisa, tieši pamatojoties uz maksātspējas procedūrām, un kas ir cieši saistīti ar šādām procedūrām”.
- 21 Šajā saistībā un ņemot vērā iepriekš minēto, ir jānosaka, vai pamatlietā celtā prasība sakarā ar negodīgu konkurenci atbilst abiem kritērijiem.
- 22 Saistībā ar pirmo kritēriju ir jāatgādina, ka nolūkā noskaidrot, vai prasība izriet tieši no maksātspējas procedūras, noteicošais elements, kuru Tiesa ir ņēmusi vērā, lai noteiktu jomu, uz kuru attiecas prasība, ir nevis tās procesuālais konteksts, bet gan prasības juridiskais pamats. Saskaņā ar šādu pieeju ir jāizvērtē, vai šīs prasības pamatā esošās tiesības vai saistības izriet no kopīgiem civiltiesību un komerciesību noteikumiem vai arī no atkāpes ietverošiem noteikumiem, kas ir raksturīgi maksātspējas procedūrām (spriedums, 2014. gada 4. septembris, *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 27. punkts).
- 23 Šajā lietā no iesniedzējtiesas konstatējumiem izriet, ka prasības mērķis pamatlietā ir saukt pie atbildības *TM* – maksātspējas procedūras ietvaros iegūtas vienas darbības nozares cesionāru – un *TF* par to, ka tās, iespējams, veikušas negodīgas konkurences darbības, nodarot kaitējumu *Expert France*. Ar šo prasību *Expert France* apstrīd nevis cesijas spēkā esamību, kas tika īstenota *Amtsgericht Darmstadt* (Darmštates pirmās instances tiesa) uzsāktās maksātspējas procedūras ietvaros, bet gan to, ka *TM*, vēršoties pie *Expert France* klientiem un aicinot tos turpmāk savus pasūtījumus tieši adresēt *TM*, ir mēģinājusi piesavināties *Expert France* klientus, tādējādi aizskarot tās intereses.
- 24 Patiešām, 2009. gada 2. jūlija spriedumā *SCT Industri* (C-111/08, EU:C:2009:419, 33. punkts) Tiesa nosprieda, ka Regula Nr. 1346/2000 ir piemērojama attiecībā uz prasību, ar kuru apstrīd maksātspējas procedūras ietvaros īstenotu kapitāla daļu atsavināšanu.
- 25 Tomēr atšķirībā no minētā sprieduma pamatā esošās lietas, kurā likvidatoram tika pārņemts, ka viņš ir atsavinājis kapitāla daļas, neizmantojot priekšrocības, kas tam īpaši bija piešķirtas saskaņā ar maksātspējas procedūras reglamentējošām valsts tiesību normām, tiesvedība pamatlietā attiecas vienīgi uz cesionāra rīcību.
- 26 Turklāt *Expert France* rīcības mērķis šajā maksātspējas procedūrā nebija aizstāvēt kreditoru intereses, bet gan vienīgi savas intereses. Visbeidzot, šī prasība ir vērsta pret *TM* un *TF*, kuru rīcību reglamentē citi noteikumi, nevis tie, kurus piemēro saistībā ar maksātspējas procedūru. Tādējādi iespējamās sekas šādai prasībai nekādi nevarētu ietekmēt maksātspējas procedūru.
- 27 Līdz ar to ir jākonstatē, ka pamatlietā celtā prasība sakarā ar negodīgu konkurenci ir atšķirīga, un tās pamatā nav īpašu normu, kas reglamentētu maksātspējas procedūras.
- 28 Saistībā ar šā sprieduma 20. punktā minēto otro kritēriju atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai izšķirošs faktors, lai noteiktu, vai ir piemērojams Regulas Nr. 44/2001 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums, ir tas, cik cieša ir saikne starp celto prasību un maksātspējas procedūru (spriedums, 2009. gada 2. jūlijs, *SCT Industri*, C-111/08, EU:C:2009:419, 25. punkts).
- 29 Patiešām, pamatlietā prasība ir vērsta pret *TM* – maksātspējas procedūras ietvaros iegūtas vienas darbības nozares cesionāru. Tomēr, līdzko iegūtās tiesības nonāk cesionāra īpašumā, tās nekādos apstākļos nevar saglabāt tiešu saikni ar parādnieka maksātspēju.
- 30 Šajā ziņā, lai gan nevar apstrīdēt pastāvošo saikni starp pamatlietā celto prasību un *Expert Maschinenbau* maksātspējas procedūru, šī saikne nav nedz pietiekami tieša, nedz pietiekami cieša, lai uz to neattiektos Regula Nr. 44/2001 un līdz ar to attiektos Regula Nr. 1346/2000.

- 31 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka sakarā ar negodīgu konkurenci celta prasība, kurā maksātnespējas procedūras ietvaros iegūtas vienas darbības nozares cesionāram tiek pārmesta kļūdaina sevis pasniegšana par tādu, kurš nodrošina parādnieka ražoto preču ekskluzīvu izplatīšanu, nav piekritīga tai tiesai, kura ir uzsākusi maksātnespējas procedūru.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 32 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Padomes 2000. gada 29. maija Regulas (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka sakarā ar negodīgu konkurenci celta prasība, kurā maksātnespējas procedūras ietvaros iegūtas vienas darbības nozares cesionāram tiek pārmesta kļūdaina sevis pasniegšana par tādu, kurš nodrošina parādnieka ražoto preču ekskluzīvu izplatīšanu, nav piekritīga tai tiesai, kura ir uzsākusi maksātnespējas procedūru.

[Paraksti]